

Zdravotní a sociální charakteristika populace dětského věku

Zdravotní charakteristika

K nejzávažnějším problémům dětského věku patří faktory zvyšující mortalitu (úmrtnost) dětské populace – hlavně úrazy a otravy.

Mortalita (úmrtnost)

Kojenecká mortalita

První rok života je vysoce specifický, lze konstatovat, že v tomto období je hlavní příčinou smrti asfyxie, resp. hypoxie, která může být způsobena jak závažnými odchylkami v dýchacím systému, tak v systému kardiovaskulárním. To je často spojeno s nižším gestačním věkem při porodu, nízkou, resp. velmi nízkou porodní hmotností, vrozenými vývojovými vadami apod. Některé vady nelze detekovat prenatalně, projeví se až po porodu, některé jsou a některé nejsou slučitelné se životem. První rok života je rokem „životaschopnosti“ jedinců.

Mortalita v kategorii 1-14 let

Od jednoho roku života po celé dětství, dospívání, adolescenci i počátek produktivního věku jsou nejčastější příčinou smrti úraz nebo otrava. Ve věkové kategorii 1-14 let se udává, že ročně zemře v průměru 200-230 dětí na úraz a otravu. Na všechny ostatní příčiny smrti necelé tři stovky dětí. Podíl úrazů a otrav na úmrtnosti se s věkem zvyšuje.

Morbidita (nemocnost)

Nejčastějším onemocněním dětského věku je zubní kaz. Následují onemocnění dýchacího traktu – především horních cest dýchacích. V prvním roce věku ještě průjmová onemocnění. Svou problematiku sehrávají i úrazy.

Zvyšuje se podíl:

- alergií (podle různých zdrojů 25-30 % dětí trpí nějakou formou alergie);
- nadváhy až obezity (naše populace v Evropě patří na přední místa);
- ortopedických odchylek – vadného držení těla a plochých nohou;
- výrazně přibývá dětí v ambulancích dětských psychiatrů;
- dětí s LMD, s poruchami chování, vzdělávacími poruchami apod.;
- přibývá násilí, jasně se projevuje vliv médií a počítačových her;
- závažně postižených dětí po úrazu či otravě.

Sociální charakteristika

„Sociální nůžky se rozevírají“ – zvětšují se rozdíly mezi chudými a bohatými, přibývá dětí žijících pod úrovní životního minima (cca 5 % rodin), řada rodin není schopna se o dítě postarat ze sociálních a ekonomických důvodů, zvyšuje se stres a neklid, přibývá psychosociálních problémů.

Rizikové faktory pro další zdravotní stav

- věk – novorozenci, kojenci, adolescenti, staří lidé (blíže samostatná otázka);
- prenatalní – genetika, VVV;
- natální – porod klešťový, vakuumextraktorem, císařský řez, komplikace při porodu, porodní hmotnost, nízký gestační věk.

Odkazy

Použitá literatura

- Přednáška „Zdravotní a sociální charakteristika populace dětského věku“, doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc., Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze.